

Stik gaflen i øjet!

Entartet kunst med Freddie som iscenesætter

Af Ove Bjørn
Ovebjornp@mail.dk

VENSTRE: Wilhelm Freddie (1909 - 1995). Zola og Jeanne Rozérot. Museum Sønderjylland, Kunstmuseet i Tønder. 1938 Olie på lærred 100 x 83 cm.

HØJER: Wilhelm Freddie (1909 - 1995). La dolce vita. KUNSTEN Museum of Modern Art, Aalborg. 1966 Olie på lærred 130,5 x 196 cm.

internationale kunstscene.

Statens Museum for Kunst markerer 100-året for Freddie's fødsel med flere end 150 værker, deriblandt reproduktion af flere bortkomne værker, der i sin totalitet præsenterer samtlige facetter af Freddie's livsværk og tegner et billede af en kunstner, der i dag er blevet en klassiker i dansk kunsthistorie. Udstillingens titel 'Stik gaflen i øjet' er meget velvalgt, for dels er titlen et bastant udtryk for det surrealistiske univers, dels er det titlen på et meget kendt værk af kunstneren.

Enner

Mere end nogen anden står Wilhelm Freddie (1909-1995) i dag som dansk kunsts enfant terrible. En kunstner, som fra start til slut eksperimenterede sin person og sine værker ind i et livsprojekt, hvor tilgangen ikke blot var det omskiftelige samfund, men især det labile, det konstruerede JEG. På flere måder minder det om tiden i dag, hvor vi uden besvær kan få et nyt navn, ved lægens hjælp kan vi få et nyt udseende og ved det virtuelle medie skaber vi en ny personlighed.

Med Freddie's velforberedte iscenesættelse søgte han gang på gang den direkte konfrontation til tidens bornerthed og dobbeltmoral med skandaler, beslaglæggelser, udstillingscensur og hele to fængselsdomme til følge. Om eksperimenteret og provokationen i sig selv var et mål, kan man diskutere, for hans egen forfølgelse og selvoptagethed var legendarisk i en sådan grad, at det kunne skygges for hans kunst.

Bag Freddie's originale og virtuose afsøgning af kunstens muligheder samt hans vedblivende kredsen om det erotiske begær og den menneskelige

Med Freddie's velforberedte iscenesættelse søgte han gang på gang den direkte konfrontation til tidens bornerthed og dobbeltmoral med skandaler, beslaglæggelser, udstillingscensur og hele to fængselsdomme til følge.

seksualitet lå en ambition om at tale direkte til sin beskuer. I tråd med de surrealistiske kollegaers arbejder ville Freddie gøre kunsten og sin person til et middel til at frisætte menneskets inderste natur. Den iboende og undergravende kraft skulle vække borgerskabet fra den bevidstløse slumren og dermed revolutionere den samfundsmæssige virkelighed.

Som mange af sine samtidige kollegaer orienterede han sig tidligt mod de nye strømninger på den internationale kunstscene. Fra omkring 1930 arbejdede han i tæt dialog med den surrealistiske bevægelse, bl.a. André Breton og Salvador Dalí, og meget hurtigt blev han en hovedskikkelse på udstillingen i Norden.

Totalteater

Udstillingen samler et righoldigt udvalg af Freddie's malerier, collager og skulpturer gennem tiden, både absolutte hovedværker og sjældent sete værker fra privatsamlinger. Og som noget nyt stilles der samtidig skarpt på de mere ukendte sider af hans kunst såsom film, happenings, foto, kjoleledesign og vinduesudsmykninger. Derudover vises en række reproduktioner af tabte værker, ligesom museet i første del af udstillingsperioden genopfører Freddie's ballet Kærlighedens triumf, første gang siden 1940. Som sådan giver udstillingen et helstøbt billede af en kunstner, der konstant gik på tværs. En kunstner, som på mange

måder foregriber eftertiden ved at udfordre kunstnerne, afprøve nye medier og spille dem ud imod hinanden og blande deres specifikke særtræk.

Surrealistisk scenografi

Udstillingen skiller sig ud fra den vante retrospektive præ-

sentation ved at fravælge den kronologiske opbygning. I stedet er ledetråden tematiske grupper, der er sammensat på tværs af tid, og som belyser hans hovedtræk i en scenografi inspireret af surrealisternes egne udstillinger fra 1930'erne til 1950'erne. De eksperimenterede med organiske former, rumlige foldninger, vaginalarkitektur samt andre alternative og sanseligt forførende måder at iscenesætte deres værker på. Udstillingens farvesætning af vægge og afskærmninger tager på samme vis afsæt i surrealisternes optagethed af det kødlege og kropslige.

Ud over en indholdsrig guide er der i hver af de to udstillingshaller integreret en interaktiv formidlingsplatform, hvor publikum selv kan gå på opdagelse i materiale fra Wilhelm Freddie's arkiv.

Freddie forever

Samtidigt med udstillingens åbning lancerer museet en stor portal på hjemmesiden smk.dk. Her kan man udforske Freddie's univers gennem interaktive grundplaner og fordybe sig i hans værker før og efter

Værd at vide?

1. Surrealismen blev af lyrikeren Isidore Ducasse (1847 - 1870) defineret ved ordene: 'Smuk som det tilfældige møde mellem en symaskine og en paraply på et operationsbord'.
2. Freddie's udstilling i 1937 blev lukket og hans værker beslaglagt, bl.a. Sex-Paralyse-Appel. Værket var pornografisk og dermed 'ikke kunst'. Efter en dom i 1963 blev værket givet tilbage til kunstneren. Forbuddet mod billedpornografi blev ophævet i 1969.
3. Freddie bliver i 1973 udnævnt til professor på Kunstakademiet.
4. Freddie udsmykkede i 1993 væggene i Tietgens Have (SKAT's adresse ved Nordhavns S-Station i København). Man ser det tydeligt fra S-togets vinduer.

besøget på museet. Derudover kan man bl.a. se film om og af Freddie, høre gamle radiointerviews, downloade podwalks samt opleve Freddie's værker i sammenhæng med værker af andre store kunstnere.

Wilhelm Freddie, Stik gaflen i øjet! 280 sider, rigt illustreret, bl.a. med et større arkiv med biografi, foredrag samt en række manuskripter til film og ballet. 298 kroner.

**Statens Museum for Kunst
Sølvgade 48-50
København K
Frem til den 1. juni**

**KUNSTEN
Museum for Moderne Kunst
Kong Christians Allé 50
Fra den 20. juni
til den 30. august**

